

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szent-Miklós-utca 791. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

A ref. főtanoda könyvnyomdája, hova az előfizetési penzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr: bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

A hirdetési díjak előre fizetendők.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész ivon.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 „ 50 kr.

M.-Vásárhely, 1875. ápril 24-én.

„L'empire c'est la paix“ hangzott az ötvenes-hatvanas években a Szajna melletti akkor tájban félelmes imperátornak ajkairól a világ megnyugtására feltalált floskula, és olyankor rendszeren megrezzentek az arzenálok érc-kamarái s mulathatott a puszta szemlélő a milliókat megemésztő „hausse et baisse“ börzei száltimbanquiádok következte bukfeneczek eredetiségén. Figaro li, Figaro la; mindenütt ott termett ő a hol kalánkodhatott, s ha nem ment szép szerével, interventio belől, non interventio kívül hirdettétvén, érczorokból fojtotta rá az élő torkokra az üdvöztető dévizt: L'empire c'est la paix s emléket hirdetik a balaklávi, magentai, szebasztzopol, szolferinói, queretariói sok ezer halmok, melyek alatt — valóban igaza volt a néhamak — valódi béke országol. Egyszer, midőn már napja a zenitjére hágott volt, midőn még az irói halhatatlanság is babérkoszorúval volt biztosítva „Julius Caesar“ történelméért, midőn nagyszerű világkiállítását a modern Babilonnak a jó barátok mindnyája, Sándor csár, a porosz király, La belle Reine és ki tudná mind előszámolni, jelenlétükkel szerencsétetni el nem mulasztották, megszállta a potrohosodó s podágrás imperátort a vágy, békezáslók lengetése mellett szállhatni a világi halhatatlanságból az örökké tartó életbe át és kezdé komolyan fuvalózni a „Chamouni-i Pierrotto“ dallamát, „congressus.“

De az udvariasság minden szertartásainak fénye sem volt képes összetoborzani a diplomatakat egy európai congressusra, mert mindenki belátta, hogy utopia elgondolni annak lehetőségét, hogy nemzetközi kérdések eldöntése, nemzetközi bíróság és végrehajtása nemzetközi igazgatóság által eszközölthetessék. A hatalmas imperátor azonban úgy gondolkodott: félnek tőle és azért vonakodnak — elálmósodott, viselt dolgai felett elandalodott, míg Wilhelmsböhe-ben fölcsudván, mint nagybátyja számkivetésben angol földön mondhatta el utolsó szavait devizének: „c'est la paix;“ III. Napoleon sirba szállt, de vele az eszmék nem. A congressus eszméje a mai hetvenes években ismét előtör, nem egy imperátor mondja, hanem egy miniszter; Bismarck a német birodalom kanczellárja ápril 15-iki jegyzékében a belga semlegességet garantírozó hatalmaktól a nemzetközi jog revízióját követeli. Követel új nemzetközi jogot, mely szerint minden állam más állam kormányát hathatósabban védhesse. Ez egy neme a beavatkozás jogának, mely szerint az erősebb bármikor beavatkozhat a gyengébbnek ügyeibe. Rövid szavakkal: ez ugyanazonos azzal, hogy Németország felsőbbsége a háboruban és békében, egyiránt elismertessék. Így a kis államok Európában a német császárság souserenítésével, a nagyobbak feltétlen megadás jellegével kormá-

nyoznának. Bismarck minden olyan programot valamely állam kormányzatánál a német birodalom jóllétével ellenkezésben lenni lát, mely a katolikusokat az evangélikus többség kipusztítására kötelezné és nem fog megengedni ily kivételes állást. Ezen elvet az igazság és türelem elvei szerint mondja ki.

A düppeli sánczoktól Párisig és ez időtől maig különös devizét nem hallottuk Bismarcknak, ime most a congressus eszme lobogóját kifejtve, megkeresztelheti ő maga jelszavát: „la chancellerie c'est la dictature,“ mert XIV. Lajos devizét: „l'état c'est moi“ már rég magáévá tette; a „L'empire c'est la paix“ is meg van írva Schlezvigholstein, Csehország, Elzász, Lotharingia, Bourgogne, Franch-Comté, Champagne, Orleans, Rhone és az Isl de France departamentek véráztatta mezőin.

De vajjon meggondolta-e a rettegett diplomata, kezében a földi fergeteg villámösztrókéval, hogy minden nagyság, ha ifjan, ha vénségre nőtte ki magát, egy bizonyos ponton culminált és ott mintha egy láthatatlan hatalom „állj“-t vezényelt volna — a netovább bekövetkezett?! Nagy Sándor 33 éves korában, Atilla férfi korának delén, I. Napoleon 43 éves korában mind megállítottak egy láthatatlan nagyobb hatalom parancsszava folytán. Tán jó lenne nem visszaélni azon eddigi rokonszenves nyilatkozatok-nyújtotta hatalommal, mert az ellen minden szabad nép harcra fog kelni kívül belől, ha a szándék, a tettét megelőzőleg, mint gondolat büntettetni kívántatik és a népek oly védelemre kényszeríthetnének, melyek saját véreik, vagy felekezeteik üldözésében álljon.

— A főrendiháznak 19-ikén ismét „érdekes“ ülése volt. A jobboldali ellenzék főrendi tagjai, úgy látzik, nem osztják alsóházi vezérüknek loyális hallgatóságát s a másik tulságba esnek, össze-vissza beszélnek mindent, szerencsésen elérve ez által azt, hogy: mint ma is, negyedfél órai tanácskozásnak mi eredménye se legyen. A napirend első tárgya, a közjegyzői intézmény életbe léptetésének elhalasztásáról szóló törvényjavaslat, szó nélkül elfogadtatván; megindult a szóáradat a vasuti- s gőzhajózási szállítás megadóztatásáról szóló első adó-törvényjavaslat fölött. Alkalmat szolgáltatott rá a felszólalók elsője, Szögyényi Marich László, ki hivatkozva a ház egyik régiebb ülésén, Cziráky felszólalása folytán a pénzügyminister által mondottakra, védelme alá vette a minister politikáját, kijelenté, hogy „megnyugszik a minister therapiájában, sőt prognózisának alapossága iránt is bizalmasan“ s ennél fogva elfogadja a törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául. A részben elkésett, részben előlegezett védelem megnyitotta a támadás zsilipjeit. Gr. Zichy Nándor, gr. Andrássy Manó és gr. Cziráky János vezérelték a támadók gárdáját, kikkel szemben Széll pénzügyminister, b. Vay Miklós és mások szálltak sikra. Sokan várták a szintén jelenvolt belügyminister felszólalását is, ki azonban ezuttal nem elegyedett a meglehetősen meddő vitába, mely harmadfél órakor ért véget a nélkül, hogy a törvényjavaslat részletes tárgyalása csak kezdetét is vehette volna.

Belügyek.

A költségvetés tárgyalásának appropriáció kérdése felett úgy értesülünk: báró Sennyei Pál ismét támadásra készül, legalább arra mutat Zichy Nándor és Cziráky grófoknak a felsőházban elejtett szavaik, miszerint a tervezetek concretabb alakait várták a kormány fináncz programjától.

Tehát ismét leend szerencsénk hallani b. Sennyeit és ez úttal pozitív és a részletekbe menő javaslatokat ohajtánánk.

A vasúti kérdések tárgyalásánál a miniszteriumnak adandó általános fölhatalmazás fog indítványba hozatni, hogy a kormány a szükséges intézkedéseket megtehesse, szerződéseket megköthesse, föntartva a törvényhozás utólagos jóváhagyását. Eanek folytán még a termés előtt a vasútak rendbe hozása és a szállító-eszközök szaporítása kilátásban van. Péchy Tamás a Nikolics-féle a vasúti kártelt tárgyzó interpellációra a következő megnyugtató választ adta: tizenkétszázezer vámmázsa orosz gabona szállítására jött szerződés létre, s ha jól sikerül, tartani lehet a jövőre nézve is; de ez azért történt, mert a magyar gabona már via Marseille concurrál az oroszszal, a mennyire lehet versenyeztetni kívánják a szárazföldi szállítást is; de a mennyiben leszállíttatnak a vasúti vitberek a kartell által, ugyanoly kedvezményekben fogunk mi is részesítettetni a mi egyenes vonalainkon; a lajthántúli kormánytól is hasonlót vár, s így mindenestre olcsóbb lesz a magyar gabona vitbére, mint az oroszé, mely tetemesen hosszabb utat fog tenni.

A kereskedelmi törvény tárgyalása épen ma veszi kezdetét. Lapunk bezártakor még jóformán folyamatban volt az elsőfoku bíróságok újabb szervezése.

Az igazságügyminister: Perczel Béla, előadta, hogy a törvényszékek apasztása nem ugyan az azok teendőinek apasztásával következőleg, ez a kérdés összefügg a törvényszékek kompetenciájának kérdésével; szükségesnek látja tehát, hogy az egyes bíróságok illetékessége 300 frtól 500 frtig tágitassék ki. Kiemeli, hogy jól betanult kezelő személyzet mellett a járásbíróságok a telekkönyvi ügyeket egész biztossággal és szükséges praecizióval véggezhetik. Ez által elesik a törvényszékektől az ingatlanok elleni végrehajtás, úgy az örökösödési ügyek, melyekben szorosan vett birói kogniciót nem feltételeznek, ezek is a járásbíróságokhoz fognak áttétetni. Még csak azt jelentette ki, hogy mindig hitte és ma is hiszi, hogy bírúinknak legnagyobb része, egy képesség és buzgóság, valamint lelkiismeretes eljárás tekintetében magasztos hivatásának megfelel; valamint arról is, hogy azon számos hibák, melyek törvénykezésünkben előfordulnak; legnagyobb részben perrendtartásunk czélszerűtlenségének más részt pedig polgári és büntető-törvénykönyv hiányának tulajdonítandó. Ily meggyőződésből kiindulva, nem habozik kijelenteni: semmi sem áll távolabb tőle, minthogy a törvényjavaslat azon intézkedéseit, melyek a bírók áthelyezését és nyugdíjazását tartalmazzák, fegyelmi rendszabálynak kívánná tekinteni.

A szélsőbal az egész törvényjavaslatban politikai czélszatokat lát a küszöbön álló választásra vonatkozólag, mire Tisza kiemelte, hogy a ház kívánta, miszerint a takarékoság, az igazságszolgáltatás és a birói epuracio terén intézkedések történjenek és a legnagyobb kimélet és igazság mellett sem lesz lehetséges sok vidék és egyén érdekét kimélni. Helfy nagy megrázkodtatását látja az igazságszolgáltatásnak és a javaslatba foglalt teljhatalmat még az ő politikáját valló miniszternek sem adná meg. Csemegi kiemeli, hogy az elmozdítatlanság és áthelyezhetlenség jogosultsága, a társadalom érdeke előtt meg

kell, hogy hátráljon, ha mindjárt az egyesnek, a bírónak érdeke szenvedne is alatta.

Ezen törvényjavaslat tárgyalásának folytatását szerdai számunkba föl fogjuk venni.

A pénzügyi bizottságba a közterhek viseléséről és az államkiadások fedezésére vonatkozó indemnity törvénynek folyó évi május 31-ig kiterjesztéséről szóló törvényjavaslat tárgyalatott.

A „Reform“-nak az új főispánok kinevezéséről szóló hírét közöljük, mely szerint Fiuméba május 10-én lennének kinevezendők: Beőthi Lajos, Perczel István, Domahidy Ferencz, Miskolczy Lajos, Zeyk Károly, Pogány Károly, ifj. gr. Bethlen Gábor, Takács Lajos, báró Bánffy Gy., Donáth és Szabó — főispánoknak.

A házszabályok revíziója is megkezdett, melyre majd befejezésekor fogunk visszatérni.

Az elsőfoku bíróságok szervezésének kérdéséhez.

Disznajon, 1875. ápril 20.

Az elsőfoku bíróságok újabb szervezéséről szóló törvényjavaslat a törvényszékek számának 64-re való leszállíthatását véleményezi, melyből az erdélyi részekre aránylag 14 jutna: kiesne tehát 8, körülbelül a tordai, abrudbányai, hátszegi, sepsi-szt-györgyi, csikszeredai, naszói, dézsi és segesvári törvényszék. Az ezen törvényszékek területkörébe eső járásbíróságok pedig beosztatnának a következők: a tordai, maros-ludasi és alsó-járai a kolozsvári törvényszékhez; a felvinczi, abrudbányai és topánfalvi a nagy-enyedihez; a hátszegi és puji a dévaihoz; a sepsi-szt-györgyi a brassóihoz; a baróthi a kézdivásárhelyihez; a csikszentmártoni a gyergyó-szt-miklósihoz; a naszói és ó-radnai a beszterczeihez; a dézsi és bethleni a szamosújvárihoz; a magyar-láposi a beszterczeihez; a segesvári az udvarhelyihez; a kőhalmi és nagysinki a fogarasihoz.

E lenne, gondolatunk szerint, helyes törvénykezési felosztás azon esetre, ha az erdélyi részeket illetőleg a jeleni székhelyekre való tekintettel 14 törvényszék hagyatna meg; minthogy azonban az idézett törvényjavaslat az elsőfoku összes bíróságok leendő szervezését tartalmazza, úgy a törvényszékek, mint a járásbíróságok jelenlegi számának, székhelyeinek s területkörének mikénti változtatát, vagy átalakulását sem lehet egyelőre meghatározni, s kérdés: vajjon lesz-e az erdélyi részeknek éppen 14 törvényszéke, s megmaradnak-e a járásbíróságok is azon számarányban, mint jelenleg vannak, vagy sem?

Ezért egy bírálatszerű megállapodásra vár egy oly terv e tekintetben, mely a jelenlegi székhelyek és területkörök számbavétele nélkül egy, a törvény s gyakorlat szükségait kielégítő önálló felosztást foglalna magában.

Erre nézve irányul akaratumk egyéni nézeteinknek rövid kifejezést adni az alábbiakban.

Következetesen ez előtt kifejezett nézeteinkkel ugyanis elégségesnek tartunk az erdélyi részekre nézve a törvénykezés iránt fennálló institutiók s hatáskörök szigorú alkalmazása mellett legfennebb 11 törvényszéket, még pedig a népesség, forgalom, terület, helyi fekvés, gazdaságos berendezés s alkalmasabb székhelyekre való tekintettel; 1. Kolozsvártt, kikerekítve Kolozsmegyéből a Mocson túli rész kivételével, Tordamegye alsó kerületéből s Aranyosszékből; 2. Szamosújvártt, Doboka és Belső-Szolnokmegyékből egészen, a bethleni s magyar-láposi járás kivételével; 3. Beszterczén, Besztercze és Naszódvidékekből egészen és a bethleni s magyar-láposi járással Belső-Szolnokmegyből; 4. Szász-Régenben, Tordamegye felső kerületéből s Kolozsmegye Mocson felüli részéből és Gyergyószékből; 5. Maros-Vásárhelyen, Marosszék s Küküllőmegyből egészen és Udvarhelyszéknek Székely-Keresztur s Korond innenső nyugati részéből; 6. Udvarhelyen, Udvarhelyszékből, a Maros-Vásárhelyhez beosztott részt kivéve, s Csikszék s Segesvárszékből egészen; 7. Kézdivásárhelyen, Háromszékből és az ezen területben eső fehérmegyei részekből; 8. Brassóban, Brassóvidékből s Kőhalomszékből egészen, s Fogarasvidéknek Fogarasig terjedő részéből és a közbeeső felső-fehérmegyei részekből; 9. N. Szebenben, Szeben-, Szerdahely-, Medgyes-, Nagysink- és Ujgyházszékekből egészen s Alsó-Fehérmegye közeli részéből s a Brassóhoz nem tartozó Fogarasvidékből és Felső-Fehérmegye közbeeső részeiből; 10. Károly-Fehérvártt, a Szebenhez eső részt kivéve egész Alsó-Fehérmegyéből és Szász-Sebeszékből; 11. Déván, Hunyadmegyéből és Szászvárosszékből egészen.

Ezen felosztással minden törvényszéknél ismételjük a hatáskör fenntartását, elegendő 4—6 törvényszéki bíró a törvényszéki ügyek elintézésére: kész perügyet képzett bíró minden ülésben 25—50 darabot képes ellátni a törvénykezési új perrendtartás, s a pertári kezelés könnyebbsége által, minél több ellátandó ügydarab pedig a fennebbi beosztás szerint egy bírónak sem fogja munka-erejét tulterhelni.

Hanem, mennyivel könnyebbítették a törvényszékek teendője, annyival aránylag terhelhetnek a járásbíróságok az idézett perrendtartási eljárással, mire nézve ismételnünk kell jóval ez előtt kifejezett óhajunkat, miszerint a járásbírák, illetőleg albirák létszáma szaporítandó lenne, még pedig úgy, hogy a mostani politikai felosztás szerint, minden közigazgatási járásra legalább is egy aljárásbíró a közvetlenség és szóbeliség elvéhez képest külön illetőség és hatáskörrel alkalmaztassék.

Mintha sejtjenők illetékes helyekről a felszólamlásokat azon merész tervezet iránt, miszerint a felosztásban egy másodrendű várost, névleg Szász-Régent, törvényszékekkel ajándékozzuk meg, míg más meglevőket eltörlünk; erre nézve válasszunk, a mennyiben felvilágosítás szükségé forogna fenn, annyi, hogy vessünk tekintetet az er-

délyi részek kiterített földabroszára s geographiai viszonyaira, s a vidékek iparkereskedelmi forgalmát, népességi mozgalmát s politikai álláspontját véve alapul a törvénykezés, s a politikai közigazgatás fejlesztése parancsolja, hogy e rész a tervezetből ki ne hagyassék.

r.—l.

Jogi szemle.

A kereskedelmi törv.-javaslat ismertetése.

A kereskedelmi törvény a legnagyobb valószínűséggel még a jelen országgyűlés folyama alatt szentesítést nyerendvén és annak behozatalának időpontja meghatározása az utolsó 556. §. értelmében, a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi a törvénykezés tekintetében pedig az igazságügyminiszternek Horvát-Szlavonországban a horvát-szlavonországi bánnak tartatván fenn, időszerűnek látjuk azt tüzetesen ismertetni.

A nevezett törvény az általános átmeneti és vegyes határozatokon kívül két részre lesz osztva. Az első rész rendezni fogja a kereskedőket és kereskedelmi társulatokat, a második rész a kereskedelmi ügyleteket.

Az első rész tizenegy czimben fölvetett 255. §-ban a kereskedőkről, általában a kereskedelmi cégjegyzékek, cégek, könyvek, cégvezetők, meghatalmazottak, segéd-személyek, közkereseti, betéti, részvénytársaságok és szövetkezetekről; a második rész kilencz czimben fölvetett 291. §-ban a kereskedelmi ügyletekről általában a vétel, bizományi továbbítási, vitelezési, közraktári biztosítási, kiadói és alkuszi ügyletekről fog intézkedni.

Az általános határozatok két §-t tartalmaznak, melyekben ki van emelve, hogy kereskedelmi ügyekben, ha a jelen törvényben nincs intézkedés, Magyarországon a kereskedelmi szokások és specialiter Erdélyben, Horvát-Szlavonországokban és a határvidéken az osztrák polgári és váltótörvények alkalmazandók.

Az első rész 255. §-a a kereskedés üzésére jogosított személyek viszonyait szabályozza és pedig az első czim 3., 4., 5. és 6-ik §-a előszabja, hogy kereskedő az, ki saját nevében kereskedelmi ügyletekkel iparszerűleg foglalkozik, ide értetnek a kereskedelmi társaságok; de az állam kereskedelmi vállalatai külön rendelettel fognak megállapíttatni. Nemi különbség nem képez kivételt. Kufárok és házalók nem érintetnek e törvény által, zsibárosok, kocsmárosok s fuvarosok, hajósok és más iparosok pedig csak annyiban, ha üzletük a kis ipar körébe meghaladja.

A kereskedés, mint iparjogositvány, az ipartörvény és fennálló külön törvények alá esik. A második czim a kereskedelmi cégjegyzékekről 7., 8., 9-ik §-ban előszabja a törvényszékeknek a cégjegyzékek vezetését, melyeknek mikénti berendezését és vezetését az igazságügyminiszter külön rendelettel fogja szabályoztatni. Ezek

TÁRCZA.

A roncsoló toroklob.

(Diphtheritis.)

H. J.-tól.

(Folytatás.)

Roncsoló és krupos toroklobok gyakran szövethoznak egymással.

Ez esetekben először a krupos toroklob lép föl, a hol — mint már mondtuk — a nyákhártya fölületére rakódik az izzadmány, később azonban behatolva a nyákhártyának már szöveti belsőjébe is: annak elüszkösödését (Brand) eszközi s kész a roncsoló toroklob.

Megjegyzendő még, hogy a krupos toroklob gyakran csak a tüdő felső részébe terjed, bántatlanul hagyván annak finomabb üreit, mely által igen sokat vesz veszélyességéből.

Emlitettük volt megelőzőleg, hogy a torokür hurutja legtöbbnyire meghülés következménye. Ugyde nem zárhatjuk ki teljesen ezen hatalmas ok alól a krupos toroklobot sem egészen.

Helyén látom tehát ezen oly gyakran, üton-ütfélen említett fogalomnak körtani értelmezését adni.

Naponta halljuk: „meghültem s náthát kaptam;“ „erősen meghült és tüdőlobot kapott“ stb. kifejezéseket. Lássuk tehát mi lehet az oka s miként történik?

Ismeretes, hogy az egész légzésszervi nyákhártya-terület ki van téve a belégzett levegő minden oldalú

befolyásának: legyen az hideg, vagy meleg; tiszta, vagy fertőző.

A levegő minőségének megfelelő hatást gyakorol a nyákhártyákra.

Igy pl.: ha hosszabb ideig tartózkodunk hideg levegőben, mint ezt vadászok, vagy más kiránduló társaságok tapasztalhatták, hogy míg a társaság némely tagjainak semmi baja nem történt, addig mások rosszul lettek: egyik náthát, másik bélhurutot, a harmadik pedig tüdőlobot kapott. Itt a hideg hatása abban leli alapját, hogy a bőr ütere a hideg hatása miatt megszűkül, vén, vértörődés jön létre a belső szervekben; s a szerint a mely szervben történik e vértörődés, kapja meg az illető betegséget. Ha csak az orr nyákhártyájához van a vértörődés — náthát, ha pedig a tüdőben idézte elő a hideg a vértörődést — tüdőlobot kapunk stb.

Ennek oka pedig abban rejlik, hogy némelyek nagyobb mérvben fogékonyak a hideg iránt, mint azok, kiknek semmi bajuk sem történt; mert ezek erős szervezettek, ütereik pedig teljesen épek s így ellenálló képességük is nagyobb a hideg iránt.

Tehát az üterek tevékeny erős volta játsza itt a főszerepet.

A kinek sokszor volt náthája, hörg- és bélhurutja, az a belső vértörődés folytán ezen bajokat kapja meg „erős megfázás után,“ mert a már többször ismételt lobos folyamatok következtében a finomabb üterek a test ama részleteiben ellenállási képességükből sokat veszítettek.

A meghülés számos különféle és veszélyes betegségeket szülhet, ép ezért kérem respektálni.

És most térjünk át tulajdonképi tárgyunkra a diphtheritisre.

A nyákhártyák roncsoló lobjának jellege általában abban áll, hogy rostanyban (fibrin) igen gazdag izzadmány, magába a nyákhártya szöveti belsőjébe rakódik be, mely a bezárt szövetrészekkel nemsokára szétmálik s mint üszkös tömeg leválik. Az üszkös szétválás vagy lassanként történik, midőn a rostonya rögzés, lágy tömeggé változik át s az üszkös tömeg lágy csapatonban lassanként, vagy az egész tömeg egyszerre válik le, mint üszköpörk (Brandschorf). Az izzadmánynak, vagy a pörknek leválása után vérző, hasadozott és elrongyolt fekélyes hely marad vissza. Az így megtámadott helyen, a nélkül, hogy a leválás után a gyógyulás jött volna létre: új kiizzadás támadhat, mely aztán többször is szokott ismétlődni, mint ezt a nálunk uralgott diphtheritistől is mindannyian tapasztalhatták és tapasztalniok kellett is.

A roncsoló toroklob tel szokott még lépni, mint másodlagos betegség kiütéses kórfolyamatoknál, hagymanál stb., hol azonban e baj már csak következménye, okozata egy megelőző kórnak, mely az emberi szervezetet megtámadta.

Föllépi azonban elsődlegesen, mint főbántalom, midőn az egész szervezetet óriási erő- és rohammal támadja meg s ekkor már járvány-jellegét veszi föl.

Igy volt ez nálunk is. Nem másod-bántalomként szerepelt, őlt; hanem mintegy kirelhetlen fő-főzsarnok, tépte le az anyai keblekről a szeretett gyermekeket.

(Folytatása következik.)

nyilvánosak, betekintheők és a beadott mellékletek hi-
tesített másolatban kiadandók, a kereskedelmi miniszter
által kiadandó „központi értesítőben“ közölteendők, s ha
az érdekeltek kívánják, saját költségükön más hirlapba
is kithetők. — Harmadik személyek irányában a cég-
bejegyzések a központi értesítőben megjelent közzététel
napjától birnak foganattal s annak nem tudásával senki
sem mentheti magát.

A harmadik cím a cégekről 10-től 24-ik §-ig meghatározza, hogy cég alatt értetik azon név, mely alatt a kereskedő üzletét folytatja és melyet aláírásul használ, ez saját, legalább vezetékneve kell hogy legyen; társas viszonyu toldást nem lehet, de olyant tenni igen, mely a személy, vagy üzlet közelebbi megjelölését tartalmazza.

Szerződés, vagy örökösödés útján szerzett üzletek, az illetők beleegyezésével a jogutódlást kifejezőleg, vagy a nélkül is folytathatók. Közkereseti, betéti, társasági cégekben legalább egyik név és a társasági viszony kitüntető; beltárgyakon kívül más személyeknek, vagy részvénytársaságoknak, szövetkezeteknek neveit abban felfeltüntetni tilos, ez utóbbiak pedig, mint ilyenek jelölendők meg.

Kereskedelmi üzletbe tagrársul, vagy kereskedelmi társasághoz új tagul csatlakozni, vagy azokból kilépni lehet, a nélkül, hogy a cég változást szenvedjen; de ha a kilépő neve a cégbe foglaltatott, a cég további használásához a kilépő beleegyezése szükséges; ugyanez áll akkor is, ha a társaság csak két személyből állott és azok közül az egyik kilép.

Minden kereskedő 500 frt pénzbírság terhe mellett czégét azon törvényszéknél, melynek kerületében kereskedelmi telepe létezik, bejegyeztetni, egyuttal azt saját költség aláírni, vagy hitelesített alakban bemutatni tartozik, ellenben a jogokban nem részesül és harmadik személyek irányában felelős marad. Új czégek már ott létezésktől és egyenlő névvel bírók a már bejegyzett czégek től világosan megkülönböztetendők; felállított fiók-telepek is az arra illetékes törvényszéknél, a főtelep czégbeforgatása igazolása mellett, bejegyzendők, s ha már létezőne azonos czég, az utóbbi megkülönböztetendő.

Ha a cég megszűnik, vagy megszűnik, vagy szétválás, vagy más módon megszűnik, az a cégjegyzékbe bevezetés és kihirdetés végett bejelentetendő.

Ezen tényeket a nélkül csak akkor lehet egy ha-
madik ellenében érvényesíteni, ha az arról tudomáss-
birt volna.

Átruházásoknál az átvevő és átadó egyiránt felelősök maradnak a céghezitelezőivel szemben. A cégbejegyzési rendeletek nem teljesítéséért 500 forint terjedelmű pénzbírság kiszabásakor további 14 napi határidő szabandó, melynek sikere nem lévén a bírság felhajtattil hason büntetés van azokra is szabva, kik valamely cégget jogosulatlanul használnak; bíróságok, kereskedelmi iparhatóságok a felmerülő eseteket illetékes helyen jelenteni tartóznak. A csőd esete a kereskedelmi jegyzék azonnal kitüntetendő, s ha nem lenne ugyanazonos bíróság, a csődbíróság, a cégbírság értesítendő. Cégbítorlás által a sérelmeseknek kártalanítási joguk van, mely lett a törvényszék szakértők meghallgatása mellett belátása szerint határoz, e határozat a marasztalt fél költségén közzé is tétethető.

A negyedik czím a kereskedelmi könyvekről 36-ig §-ig meghatározza, hogy bekötött laponként fol számmal ellátott és átfűzött könyvek vezetendők, mely az ügyleteket és vagyoni állást teljesen föltüntessék, vezethetők bármily élő nyelven. A bevezetés hézag hagy nélkül teljesítendő, kitörlés, olvashatatlanná tétel, kivakar vagy oly változtatás tilos, melyből az eredeti bevezetés kétség támadhat. Minden kereskedő üzlete megkezdésel ingatlan vagyonát, követeléseit, tartozásait, készpénz mennyiségét és egyéb javait pontosan összeírni és melleget szerkeszteni és minden évben megnyitni tartoz. Árutárok, melyek a leltározás gyakorisága miatt érté csökkenést szenvednének, minden második évben is leltározathatnak. A leltárt és mérleget a kereskedő aláírás társas viszonyokban minden személyesen felelős tagtól aláír.

A kereskedő a leltárt és mérleget, vagy köny-
i ktatja, vagy minden alkalommal összeállítja és időre
ben elteszi. A leltár felvétele idejekor jön számitás
a javak és követelések értéke, a kétesek valószínű ért-
ben be-, a behajthatlanok lejegyzendők.

A kapott üzleti levelek megőrzendőek, a küldő
másai, vagy másolati könyvbe bevezetve megtartandók

Könyvek, levelek, mérlegek, leltárok legalább
 évig megtartandók.

Az ilyen szabályszerűen vezetett könyvek keres-
delmi ügyletekből kereskedők és nem kereskedők

eredő perekben félbizonyítékot képeznek kereskedőkkel szemben a bejegyzéstől számítandó 10 nem kereskedők ellenében, két évig bizonyerejük, az egymássali ellenkezések esetében a könyvek melyikének adandó hitel? a bíróság határozza meg.

A szabálytalan könyvek csak akkor bizonyítanak, ha szabálytalanságok daczára is hitelt érdemelnek. E könyvek bizonyító ereje nem változik az által, ha a segéd-személyzet vezeti. A bíróság a fél kérelmére a per folyamában az ellenfél könyveinek felmutatását elrendelheti. A felmutás elmulasztása esetében, a vitatott tartalom a vonatkozó fél ellenében bizonyíttatlannak tekintendő. De a könyvek egész tartalma a bíróság, vagy bírói szakértők által csak oly esetben vizsgálhatók meg, midőn a vezetés szabályossága forog kérdésben; perbe csak a peres tételek vizsgálthatnak meg.

A könyvek felmutatása örökösödés, vagyonközösség, társasági vagyon felosztása és csőd eseteiben bíróilag elrendelhető.

(Folytatása köv.)

K ü l f ö l d.

Király ő Felsége dalmáciai útjáról a következő újabb tudósítások érkeztek: Ápril 20-án reggel a „Miramare“ fedélzetén elutazott Sebenicoból; 8 órakor Traubérkezett, ott lelkesedéssel fogadtatott; a polgármesterbeszédére válaszolt s a közigazgatás megtekintése után postautón Salónán át folytatta útját a tömegesen összesereglett sokaság éljenzéseit közt Spanyolhon felé. Salónhatárának végpontján dr. Bajamonti spalatói polgármester fogadta, s biztosítá ő Felségét hűségük- és ragaszkodásukról. Ezek után ő Felsége bevonult Spalató városába; útja diadaliveken és ünnepélyesen diszitett utcákon vezetett át; a kerületi kapitányság épületében száll meg. Szemlélt tartott a díszőrség felett. A testületek tisztelgése után ő Felsége állami ügyekkel foglalkozott. Este kiválágítás volt és fáklyásmenet, mely alkalommal 800 fállyavivó volt. Ő Felsége az erkélyről megköszönte a ovatiót.

A belga kamara ápril 20-iki ülésében Toltr
nik azt kérdé a kormánytól: igaz-e, hogy a kormány
Dechamt, az új bibornokot, ünnepeélyesen, katonai tisz
telgéssel szándékozik fogadni, mert ha az igaz, akkor
kormány többé nem állithatja, hogy az érsekek nem á
lamhivatalnokok s ez a német felszólalásokkal szembe
igen megnehezitené a helyzetet. A hadügyminiszter a
feleli, hogy ő rendelte el, hogy a bibornok a messide
rendeletben előirt katonai tisztelgéssel fogadtassék, en
— ugymond — több praecedens van.

Párisból apr. 21-ről érkezett táviratok szériája egy félhivatalos jegyzék határozottan megczáfolja az eddigi híreket, hogy a francia kormány Csehországban lovak és Svájcban takarmányt vásárolna össze; mind e hírök igazságtalanságát a közérdekek védelmére megkérdésesítjük.

A grátzi tartománygyűlésen Kaiserfeld tartom-
nyi kapitány kijelenté, hogy a tartományi szabályok
telmében nem adhat szót azon képviselőnek, ki Alfön-
nak ott tartozkodása tárgyában akar interpellálni.

Hirrovat.

— **Király ő Felsege**, legújabb hírek szerint, márczai utjából korábban vissza tér, mint tervezve volt. Ő Felsege az országgyűlés berekesztésén f. évi május 14. személyesen jelen fog lenni.

— **A kereskedelmi törvényjavaslat tárgyal**
tegnap kezdetett meg a képviselőházban; mint egy t
iratból értesülünk, a tárgyalással sebesen haladnak, s
kilátásunk van mielőbb egy kereskedelmi törvényt ny
hetni.

— A főispáni új candidatusoknak következő sorát találjuk az „Ellenőrben.“ Hevesmegye főispánja, Beóthi Lajos, a ráczkevei kerület képviselője, van felszólítva a fejedelemség kinevezésére. Hasonló állomásra van ajánlva, mint a hír mondja — Perczel István, mahidy Ferencz, Miskolci Lajos, Zeyk Károly, Pogány Károly, (ki Alsó-Fehérből más megyébe helyezendő), gr. Bethlen Gábor, Takács Lajos, b. Bánffy G. és ketten, kik iránt bizonytalanabb a hír.

— A szerdahelyszéki kir. adóhivatal ez év június hó 1-jével megszűnik, s a kerületébe tartozó községek számszebesi s szebeni kir. adóhivatalokhoz osztatnak. A szerdahelyszéki adótárnok Wlislowsky Gy.-Fehérvárra deltetett, hogy az ottani nyugalmazott adótárnok tevékenységét végezze.

— **Necrolog.** Makfalvi Dózsa Dániel maga s kiskoru gyermekei: Endre és Dániel; ugy édes anyja: özv. Dózsa Dánielné, szül. Jármí Károlina; apósa sz.-vásárhelyi Egyed Sándor s ezeknek gyermekei; valamint minden rokonok nevében tisztelettel és szomoruan jelentszeretett fiának, illetőleg testvértüknek, unokájunknak s unokaöccsünknek: makfalvi D ó z s a Á k o s n a k, pesti m. kir. egyetemi joghallgatónak f. évi április 22-kén d. e. 6 órakor élte 19-ik évében, tüdővész következtében történt gyászos kiumlát. A boldogult földi maradványai e hó 25-én d. u. 2 órakor fognak egyelőre a makfalvi sírkertben s onnan a családi sírboltban végnyugalomra elhelyeztetni. Béké és áldás lebegjen porai felett!

Törvénykezés.

A maros-vásárhelyi m. kir. ítélő tábla nyilvános ülésében az 1875-dik évi ápril 26-án és következő napjain következő ügydarabok adatnak elő

I. Osztály. I. Tanács polgári ügyekben.

Binder Mihály r. b. által.

Bontfert T. Felter M. s t. e. igénypár, Brandschot
Fr. Czigler Fr. h. e. kölesön, Czánk Gy. Rovási ev. luth.
egyház e. erdő rész és kártérítés, Blaga J. gr. Lázár örö
kösei e. a drassói r. cath. egyház alapít. fenntartása
Neckel P. Roth D. e. 116 öl fa, Borra S. Drotleff A. K
e. tulajdonjog, Schmidt A. s t. Sora Sz. s t. e. köleső
iránti perök.

Dr. Endes Gábor r. b. által

Csoma Károly gelenczei r. cath. egyház e. 718 f. 86 kr., Burnácz Lukács Klein József s t. e. tulajdon igény, szász-régeni szeszgyár czég Fehér Gergely e. 476 frt 6 kr., Tóth Sigmond s t. Szegedi Mihályné hagy. e. köv. telése, Szilágyi Bóláné Izekutz Imre s t. e. tulajdon igény p., özv. Fodor Farkasné Fekete Albert e. felhívás, Szen Iván község, b. Kemény Albert e. birtokkiigazítás, Nag László gr. Bethlen János e. 163 frt 46 kr., Simon Lajos b. Bánffy Albert e. kártérítés iránti perök.

Déési Farkas r. b. által.

A kir. kincstár Oláh-Lápos községe e. telekkönyv
 ügy, A kir. kincstár gr. Degenfeld Károlyné s társai
 telekkönyvi ügy, Vagner Sámuel a keleti-vasut társul
 e. 1736 frt 15 kr., Szabó Lajos Daczó Pál hagy. e. u
 kárp. kiutal., A Gecse emberszereteti intézet gr. Told
 lagi Mihályné e. urb. kárp. kiutal., Báránd községe,
 Teleky György e. som. vh., Székely János a Grois Mik
 h. e. 102 frt 27 kr. iránti perök.

Pogány Károly r. b. által.

Farkasmezői Nagy József Pop Nicolai e. kártéri s jár., Gerassi Nicolai Tereszkován Theodor e. szerzői teljesítése, Tomi Mária s F. Tomy András s t. e. ingóságok kiadása, Marinkás Dumitru Lázár István e. birtokháborítás, Fried Adolf gr. Pongrátz István e. tartozás, Moldován Juon özv. Potyó Pálné e. adósság, Kiorán mion Vieder Frigyes e. 151 frt s jár., Simel Sám Balló Péter e. 750 frt s jár., Hinleder Guidó b. A. János e. 1000 frt s jár. iránti perök.

Illyés Károly pót bíró által.

Gáspár Józsefné Donáth Mihály s Gáspár József
igényper, Maurer István Andrej György e. 103 frt 19
Márton István Schwartz József e. 600 frt foglakó és
frt, Parzse Flóra Schönberger Kálmán s neje e. per
jegyzés, Gr. Bánffy György gr. Bethlen Sándorné e.
lajdonjog, Dájbukát testvérek kereskedő cég Rosmán
hály e. 226 frt 2 kr., özv. gr. Teleky Ádámné Nagy S
dorné e. 456 50 kr., Török Sámuelné Komáromi Ist
e. 1201 frt, Hintz György s társai Linz Adolf s tá
e. vagyon feladás, Victor Teutsch és Comp. keres
cég Herz Mór e. 399 frt, Gersch Ábrahám Ládasi J
e. tulajdonjog, Sepsi Gáspár Sepsi Anna e. végr. érvé
iránti perök.

(Vége következik.)

Bécsi tőzsdei árkelet.

(ápr. 23-án.)

5%	metallique	70.55
5%	nemz. államkölcsön	74.75
	1860. államkötvény	11160
	Bankrészvény	8.00
	Hitelrészvény	234.75
	London	111.35
	Ezüst	103.50
	Arany	5.24
	Napoleon arany	8.89
	Földteh. ment. kötvény magyarhoni	80.—
	temesi	78.—
"	"	erdélyi
"	"	80.25
"	"	horvát-slavon

Felelős szerkesztő:

KUTI ALBERT.

H i r d e t m é n y e k.

Sz. 16,448.—1874.

polg.

Árverezési hirdetmény.

A m.-vásárhelyi kir. törvényszék által ezennel közhirrre tétetik, hogy néhai Marosi Mihály hagyatékához tartozó M.-Vásárhelytt a Szentgyörgy negyedben a 999. házszám alatti belső épületes telek, az örökösök önkéntes kérése folytán közárverezésen 1875. május hava 21-én d. e. 9 órakor a helyszínén el fog adatni, a következő nevezetesebb árverési feltételek alatt:

1. Az elárverezendő belső épületes telek csakis 1500 frton o. é. felül fog eladatni.

2. Az árverezők kötelesek bánatpénzül 150 frtot o. é. készpénzben a kiküldött biztos kezébe letenni.

3. A vásárló köteles a vételár felerészét azonnal a kiküldött biztos kezéhez lefizetni, melybe a bánatpénz beleszámittatik, a más felerészét pedig az árverezés napjától számítandó 30 nap alatt ezen kir. törvényszékhez.

A melyre a venni szándékozók ezenel meghivatnak.

A m.-vásárhelyi kir. törvényszéknek, 1875. febr. 23-án tartott üléséből.

Damokos Antal,
elnök.

Nagy Pál,
jegyző.

(108) (1—3)

ÁRJEGYZÉK.

Minden cikk leszállított árban kapható
TUTSEK ISTVÁN
kereskedésében M.-Vásárhelytt.

200 vég különböző fajta tiszta szőr ruha-kelme
20 krajczártól.

Angol karton 16 krtól.

„ Cretton 22 krtól.

Francia batiz 20 krtól.

Kiházasitási cikkek 25%-kal alább mint eddig.

1 font valódi pottendorfi kötő-gyapott most csak
1 frt 40 kr.

Csinos kiállítású férfi Chiffon ingek 1 frt 50 krtól.

Női ingek, corsettek és pergált szoknyák 1 frt
50 krtól.

Temetkezési kellékek feltűnő olcsók.

Férfi és női prágai bőrkesztyűk 75 krtól.

Fekete selyem kelmék 1 frt 50 krtól.

Férfi és női cipők, napernyők, fécerek, szalma kalapok, finum rumburgi és másféle len vásznak, chiffonok, gyapott gyoicsok, férfi ruha-kelmék stb. stb. egyezőval minden az üzletben létező cikkek az eddigi árakhoz képest tetemesen le vannak szállítva.

Hirdetmény.

A m.-vásárhelyi gőzcséplőgép-társulat évi rendes

k ö z g y ű l é s e

folyó év april hó 25-én d. e. 11 órakor, a gróf Haller György ur házában, meg fog tartatni, melyre a részvényes urakat ezenel tisztelettel meghívom

M.-Vásárhelytt, april hó 1875.

Gróf Teleki Sámuel.

(106) (3—3)

Budapest, a lipótvárosi templomtéren.

(8—20)

Mintak kívánatra bárhova ingyen és hermentve.

(100)

kross árúcsarnok
alapítójánál
található a legelősebb
bevásárlási forrás.

Ugyanott újonnan érkezett mindenemű legdivatosabb ruhakelmék és minden e szakba vágó cikkek bannulatos olcsó áron, azaz csak 27 krajczárért árusítatnak. Vidéki rendemények pontosan teljesíthetnek.

4155

Legújabb
női
ruhakelmék 27 krajczárért

Csupán csak LÖBL FRIGYES-nél

Vidéki rendemények elkíszeretesen eszközölhetnek.

A volt **BORSODI-féle** díszaru-kereskedésben

Maros-Vásárhelytt még mindig foly a

VÉGELADÁS

mely csak egy pár hétig fog tartani,

a t. cz. közönség tehát jól cselekedend, ha sietni fog szükségleteit idejekorán fedezni, mert később nem lesz alkalma oly valódi cikkeket, oly minőségben és oly jutányosan, mint itt, bevásárolhatni.

Különösen vidéki kiskereskedők figyelmébe ajánljuk e ritka alkalmat előnyös bevásárlásra.

(98)

(10--16)

Könyvnyomdai értesítés.

Alólirt tisztelettel értesitem a sajtó t. pártolóit, miszerint a helyi ev. ref. főtanodai méltóságos előljáráóság

a főtanodai könyvnyomdát

újabbban is többféle díszes betűkkel és körzetekkel gazdagította; minek folytán azon kellemes kelyzetbe jutott a főtanodai könyvnyomda, hogy nemcsak mindenemű díszes könyvnyomdai termék kiállítására készséggel vállalkozhatik, de sőt e téren a vidéki könyvnyomdákat tulszárnyalni képes.

A könyvnyomdai helyiség, nagy választéku hivatalos nyomtatványraktár és nyomdai iroda a főtanodai épület alsó részeiben van berendezve.

Becsés megrendeléseket kérve maradok

teljes tisztelettel

IMREH SÁNDOR,

ref. főtanodai nyomdász.

(109)

(1—*)

Nyomtatatta Imreh Sándor Maros-Vásárhelytt az ev. ref. főiskola gyorsajtóján 1875.